

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК СТАНДАРТЫ

ДАРЫЛАР КУТУСУ

Жалпы техникалык талаптар

АПТЕЧКИ

Общие технические требования

Расмий чыгарылышы

СМБ

Бишкек

Кыргыз Республикасында стандартташтыруунун максаттары, принциптери жана негизги жоболору «Кыргыз Республикасында техникалык жөнгө салуунун негиздери жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы жана КСМ 1.0 менен белгиленет.

Стандарт жөнүндө маалымат

1 Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо жана социалдык өнүктүрүү министрлигинин алдындагы Дары каражаттары жана медициналык буюмдар департаменти тарабынан ИШТЕЛИП ЧЫККАН ЖАНА КИРГИЗИЛГЕН.

2 Кыргыз Республикасынын Экономика жана финансы министрлигинин алдындагы Стандартташтыруу жана метрология борборунун *2021-ж 06.25* № *36*-СТ буйругу менен БЕКИТИЛГЕН ЖАНА ИШКЕ КИРГИЗИЛГЕН.

3. Бул стандартта Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасында жарандардын саламаттыгын сактоо жөнүндө», «Кыргыз Республикасында калктын санитардык-эпидемиологиялык бейпилдиги жөнүндө», «Кыргыз Республикасындагы техникалык жөнгө салуунун негиздери жөнүндө», «Өлчөө бирдиктүүлүгүн камсыз кылуу жөнүндө», «Керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо жөнүндө», «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» мыйзамдарынын талаптары жүзөгө ашырылат.

4. КМС 1174: 2009 ордуна КИРГИЗИЛГЕН

Бул стандарт толугу менен же жарым-жартылай көчүрүлүп, расмий басылма катары Кыргыз Республикасынын Экономика жана финансы министрлигинин алдындагы Стандартташтыруу жана метрология борборунун уруксаты жок таркатылышы мүмкүн эмес.

Мазмуну

1 Колдонуу чөйрөсү	1
2 Ченемдик шилтемелер	1
3 Техникалык талаптар	1
4 Кабыл алуу эрежелери	2
5 Көзөмөлдөө ыкмалары	3
6 Ташуу жана сактоо	3
7 Өндүрүүчүнүн кепилдиги	3
А Тиркемеси БЖКДК биринчи жардам үчүн дары кутусунун курамы (маалымдама).....	4
Б Тиркемеси ЭББЖКДК эне жана бала үчүн дары кутусунун курамы (маалымдама).....	6
В Тиркемеси биринчи жардам үчүн дары кутусунун курамы (унаа) БЖКДКУ (маалымдама).....	7
Г Тиркеме Өзүн-өзү жана өз ара жардам көрсөтүү эрежелери (маалымдама).....	9

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН УЛУТТУК СТАНДАРТЫ

ДАРЫЛАР КУТУСУ. Жалпы техникалык талаптар

ДАРЫЛАР КУТУСУ. Общие технические требования

CHESTS. General technical requirements

Киргизүү күнү 2021-10-01

1 Колдонуу чөйрөсү

Бул стандарт биринчи медициналык жардам көрсөтүү үчүн дарылар кутусуна арналган.

2 Ченемдик шилтемелер

Бул стандартта төмөнкү стандартташтыруу документтерине шилтемелер келтирилген:

МАСТ 1172-93 Медициналык даки таңуулары. Техникалык шарттар.

МАСТ 7625-86 кагаз. Техникалык шарттар.

МАСТ 14192-96 Жүктөрдү маркалоо.

МАСТ 15150-69 Машиналар, шаймандар жана башка техникалык буюмдар. Ар кандай климаттык региондор үчүн версиялар. Климаттык экологиялык факторлордун таасири жагынан категориялар, иштөө шарттары, сактоо жана ташуу.

МАСТ 15846-2002 Алыскы Түндүк аймактарына жана ага тете аймактарга жөнөтүлгөн продукция. Тангактоо, маркалоо, ташуу жана сактоо.

МАСТ 18510-87 Жазуу кагазы. Техникалык шарттар.

3 Техникалык талаптар

3.1 Дары кутулары ушул стандарттын талаптарына жооп бериши керек, Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлиги тарабынан бекитилген технологиялык регламенттерге жана маалымдама-үлгүлөрүнө.

3.2 Биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутуларынын түрлөрү.

Биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу БЖКДК;

Эне менен балага биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу ЭББЖКДК;

Биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу (унаа) БЖКДК .

3.3 Мүнөздөмөсү

3.3.1 Дары кутусунун курамы төмөнкүлөргө ылайык келиши керек:

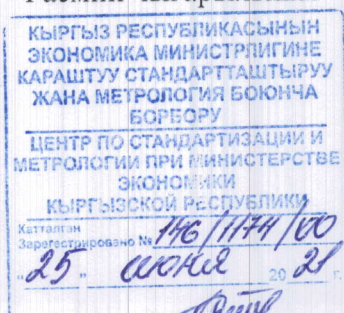
АА тиркемеси боюнча биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу БЖКДК ;

Б тиркемеси боюнча ЭББЖКДК эне жана бала үчүн дары кутусу;

В тиркемеси боюнча БЖКДК биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу (унаа).

Дары каражаттар жана медициналык буюмдар жасалган күндөн тартып дары кутуларына салынганда жана алар менен дары кутусун толтурууда алардын жарактуулук мөөнөтү 80% дан ашпашы керек.

Расмий чыгарылышы

КМС 1174: 2021

3.3.2 Дары каражаттар жана медициналык буюмдар тыгыз салынып, дары кутусунан эркин чыгарылып салынышы керек жана каптын катуу жабылышына тоскоол болбошу керек, ошондой эле аларды жумшак кутучада сактоого болот.

3.4 Толуктугу

Толуктоочу бөлүктөр, медициналык буюмдар жана дары каражаттар белгиленген тартипте бекитилген учурдагы документтерге ылайык даярдалууга тийиш.

3.4.1 Биринчи медициналык жардам көрсөтүү үчүн дары кутуларына төмөнкүлөр кириши керек:

футляр, даана - бир

дары кутусунун курамы, көчүрмөсү - бир

дары кутусунун курамына ылайык дары каражаттар жана медициналык буюмдар, топтом - 1

өзүн-өзү жана өз ара жардам көрсөтүү эрежелери (Г тиркемесине ылайык), биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу (унаа) үчүн, көчүрмөсү - бир
анды токтотууга, жараларды дарылоого жана таңууга ылайык МАСТ 1172.

3.5 Таңгактоо.

3.5.1 Дары каражаттардын жана медициналык буюмдардын сапатына таасирин тийгизбестен, ташууда, эксплуатациялоодо жана сактоодо дары кутуларына коопсуздугу камсыз кылынган шартта таңгактын, таңгактоочу жана байлоочу материалдардын түрлөрүн колдонууга жол берилет.

3.5.2 Жетүү кыйын болгон аймактарга жеткирүүгө арналган биринчи жардам топтомдорун таңгактоо, МАСТ 15846 боюнча.

3.6 Маркалоо

3.6.1 Дары кутусунун таңгагы түстүү, кооздолгон этикетка кагазы менен МАСТ 7625 же башка материалга ылайык, төмөнкү маалыматтарды көрсөтүү менен этикетка чапталууга тийиш: МАСТ 19715ке ылайык Кызыл Чырымдын эмблемасынын сүрөттөрү; биринчи жардам көрсөтүүчү дары кутусунун аталышы жана түрү.

6.2 МАСТ 7625 этикеткасынан же МАСТ 18510 ылайык жазуу кагазынан жасалган этикетка же керектөөчүлөр үчүн төмөнкү маалыматтар камтылган биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусунун ичинде төмөнкүдөй маалымат болушу керек: биринчи жардам көрсөтүүчү дары кутусунун аталышы жана түрү;

өндүрүүчүнүн аталышы, анын соода маркасы (бар болсо) жана юридикалык жактын даареги;

өндүрүүчү-мамлекеттин аталышы;

жасалган күнүн белгилөө (жылы, айы);

ушул стандарттын белгилениши;

иштетүү учурунда сактоо шарттары;

дары каражаттардын жана медициналык буюмдардын жарактуулук мөөнөтүнө барабар болгон дары кутусунун жарактуулук мөөнөтү;

саламаттык сактоо министрлиги тарабынан белгиленген тартипте дары кутусунун каттоо күбөлүгүнө берилген номери;

өндүрүүчүнүн кепилдик милдеттенмелери.

3.6.3 Унаа үчүн маркалоо - МАСТ 14192 ылайык иштетүү белгилерин колдонуу менен «Нымдуулуктан корком» жана «Ыргытпаңыз» деген жазуу.

3.6.4 Этикеткалоо, керектөөчүлөр үчүн маалымат, дары кутусунун курамы жана эрежелери мамлекеттик жана / же расмий тилдерде аткарылышы керек.

4 Кабыл алуу эрежелери

4.1 Өндүрүүчү-ишкана дары кутуларынын топтомунун партиясына кабыл алуу-берүү сыноолорун жүргүзүшү керек.

Бирден коштоочу документи менен текшерүү үчүн сунушталган бардык дары кутусунун

КМС 1174: 2021

саны партия үчүн кабыл алынат.

4.2 Дары кутуларынын сапатынын ушул стандарттын бардык талаптарына шайкештигин кокусунан тандоо ыкмасы менен көзөмөлдөө үчүн дары кутусунун 1% ы, бирок 10дон кем эмеси партиядан тандалып алынат.

4.3 Ушул стандарттын талаптарына ылайык келбегендиги аныкталганда, жок дегенде көрсөткүчтөрдүн бири, ошол эле партиядан алынган дары кутуларынын эки эселенген санын кайталап текшерүү жүргүзүлөт.

Кайра текшерүүнүн жыйынтыгы акыркы болуп саналат.

4.4 Ушул стандарттын бардык талаптарын сактоо үчүн бузулган партия өзүнчө иргелип алынышы керек, андан кийин тандалган дары кутулардын шайкештигин текшерүү үчүн кайрадан көрсөтүлүшү мүмкүн.

5 Көзөмөлдөө ыкмалары

5.1 Дары кутуларынын сырткы көрүнүшүн текшерүү (3.1-пункт) бекитилген маалымдама-өрнөк менен салыштырылат.

5.2 Дары каражаттардын жана медициналык буюмдардын жана алардын жарактуулук мөөнөтүнүн белгиленген талаптарга шайкештиги (3.3.1-пункт) сертификаттар, - аккредитацияланган органдар тарабынан берилген шайкештик же сыноо отчеттору менен салыштыруу жолу аркылуу аныкталат.

5.3 Медициналык дары кутуларынын таңгактарын текшерүү футлярдын капкагын ачуу жана жабуу (3.3.2-пункт), тиркемелерди алуу жана жардам кутусунун капкагын ачуу жана жабуу жолу менен жүргүзүлөт.

5.4 Толуктугу, маркировкасы жана таңгагы (3.4-3.6-пункттар) визуалдык түрдө маалымдама-өрнөк менен салыштырылып, жүргүзүлөт.

6 Ташуу жана сактоо

6.1 Медициналык дары кутуларын ташуу ар кандай типтеги жабык унаа каражаты менен жүзөгө ашырылат. Мындай унаага салынган жүктөрдү ташуу эрежелеринин сакталышы шарт.

6.2 Алгачкы медициналык жардам куралдары кургак, таза, жабык бөлмөлөрдөгү шартта сакталууга тийиш МАСТ 15150 ылайык 1 (L) тобундагы дары каражаттардын коопсуздугун камсыз кылуу.

Колдонуу учурунда унаада сактаганда, дарыкана кутусу күндүн нурларынан корголушу керек.

7 Өндүрүүчүнүн кепилдиги

7.1 Таңгактын бүтүндүгү жана дары каражаттардын жана медициналык буюмдардын дары кутусунун курамындагы заттардын коопсуздугу менен дары кутуларынын колдонулушу, кепилдик мөөнөтү аларды өндүрүүчүдөн чыккан күндөн тартып он сегиз айды түзөт.

7.2 Өндүрүүчү-ишканалар ташуу жана сактоо шарттарын эске алуу менен ушул стандарттагы талапка жооп бериши керек.

7.3 Дары каражаттардын жана медициналык буюмдардын кепилденген жарактуулук мөөнөтү конкреттүү дары каражаттардын жана медициналык буюмдардын баштапкы таңгагында көрсөтүлгөн.

БЖКДК дарыкана кутусунун курамы

№		Бирдик ченеми	Саны
1.	Мертинүүдө, сынууда, шок болууда ооруну басандатуучу, сезгенүүгө каршы жана шокко каршы каражаттар (кулап кетүү, сынуу, чыгып кетүү)		
1.1	Парацетамол 500 мг №10	конвалюта	61
1.2	Сульфацил натрий эритмеси 20% 10 мл, 30% 10 мл	бфлаккон	1
2	Антисептикалык жана дезинфекциялык каражаттар		
2.1	Бриллиант жашыл эритме 1% 10 мл	флаккон	1
2.2	Йод спиртинин эритмеси 5% 10 мл	флаккон	1
2.3	Калий перманганаты 3 г.	флаккон	1
3.	Аллергияга каршы каражаттар		
3.1	Лоратадин 10мг №10 же Цетиризин 10мг №10	конвалюта	1
4.	Эстен танууда колдонулган каражат		
4.1.	Аммиак эритмеси 10%, 30 мл, 50 мл	флаккон	1
5.	Зарна болууда колдонулган дары каражаттар		
5.1.	Алюминий гидроксиди + магний трисиликаты №10 же Кальций карбонаты / магний карбонаты негизги №24	конвалюта	1
6.	Тамак-аштан ууланууда жана ич өтүүдө детоксикация үчүн каражаттар		
6.1.	Активдештирилген көмүр 250 мг; №10	конвалюта	1
6.2.	Лоперамид 2 мг №10, №20	таңгактоо	1
7.	Жүрөктөгү ооруну дарылоочу каражаттар		
7.1.	Ментилизовалераттагы левоментол эритмеси 60 мг №10, №20 же 100 мг №15, №30	конвалюта	1
7.2.	Глицерил тринитраты 0,5 № 40	конвалюта	1
8.	Стресс реакциясын дарылоочу каражаттар		
8.1.	Валериан тамыры 30 мл	флаккон	1
9.	Кан токтотуу үчүн каражат, жараны тазалоо жана тануу		
9.1	Медициналык даки салфеткалар, стерилдүү 45см x 29см	таңгактоо	1
9.2	Медициналык даки бинти, стерилсиз, 5 мм 5 см	таңгактоо	1
9.3	Медициналык даки бинти, стерилденбеген, 5 мм 10 см	таңгактоо	
9.4	Медициналык даки бинти, стерилдүү 5 x 5 см	таңгактоо	1

КМС 1174: 2021

9.5	Медициналык даки бинти, стерилдүү 5 x 10 см	таңгактоо	1
9.6	Пахта жүнү, 50 г.	таңгактоо	1
9.7	Эластикалык медициналык түтүк таңгычы	таңгактоо	1
9.8	Канды токтотуучу буугуч	даана	1
9.9	1x500см (2x500см) түрүлгөн лейкопластырь	даана	444444
9.10	Стандарттуу лейкопластырь 72 мм x 25 мм	даана	10
10.	Клиникалык өлүм менен жүрөк-өпкө реанимациясы үчүн буюмдар		
10.1	Жасалма дем алдыруучу шайман	даана	1
11.	Туюк бурчтуу кайчы	даана	1
12.	Өзүн-өзү жана өз ара жардам көрсөтүү эрежелери		

Эскертүүлөр

1 Топтомдун курамында медициналык багыттагы буюмдардын стандарттык өлчөмдөрүн өзгөртүүгө уруксат берилет.

2 Дары каражаттар жана медициналык буюмдар катталган учурда, белгиленген тартипке ылайык дары кутусунун курамын өзгөртүүгө жол берилет.

3 Жарактуулук мөөнөтү өткөн дары каражаттарды жана медициналык шаймандарды маркировкасы бузулган абалда колдонбоңуз.

4 Кандайдыр бир каражаттарды колдонгондо, биринчи жардам кутусун толуктоо сунушталат.

Тиркеме Б (маалымдама)

Эне жана бала үчүн ЭББЖКДК дары кутусунун курамы

№	Аталышы	Бирдик ченеми	Саны
1.	Антисептикалык жана дезинфекциялык каражаттар		
1.1	Калий перманганаты 3 г.	флакон	1
1.2	Суутек перекисинин эритмеси 3% 25мл, 40мл	флакон	1
1.3	Бриллиант жашыл эритме 1% 10 мл	флакон	1
2	Ич өткөктү дарылоочу каражаттар		
2.1	Регидрон № 20	таңгактоо	
3.	Кан токтотуу үчүн каражат, жараны тазалоо жана таңуу		
3.1	Медициналык даки салфеткалар, стерилдүү 45см x 29см	таңгактоо	1
3.2	Медициналык даки бинти, стерилдүү 5м x 10см	даана	1
3.3	Гигроскопиялык стерилдүү кебез 50 г.	даана	1
3.4	1 м агартылган медициналык даки	даана	1
3.5	Стандарттуу лейкопластырь 72 мм x 25 мм	даана	1
3.6	Түрүлгөн лейкопластырь 1см x500см (2см x500см)	таңгактоо	1
4.	Бала багуу үчүн буюмдар		
4.1	Балдар үчүн крем	таңгактоо	1
4.2	Төшөлчү клеенка	даана	1
4.3	Баланын самыны	даана	1
4.4	Вазелин майы	флакон	1
4.5	Көз үчүн тамызгыч	даана	2018-05-27
4.6	Балдар үчүн присыпка 30 гр	даана	1
4.7	А-1 жумшак учу бар шприц	даана	1
4.8	Медициналык электрондук термометр	таңгактоо	1
4.9	Мончо термометри	таңгактоо	1
4.10	Жуунуучу губка	таңгактоо	1
4.11	Кулак таяктары	таңгактоо	1
5.	Туюк учтуу кайчы	даана	1

Эскертүүлөр (оңдоо)

1 Топтомдун курамында медициналык буюмдардын жана балдарга кам көрүү буюмдарынын өлчөмдөрүн өзгөртүүгө уруксат берилет.

2 Дары каражаттар жана медициналык буюмдар катталган учурда, белгиленген тартипке ылайык дары кутусунун курамын өзгөртүүгө жол берилет.

3 Жарактуулук мөөнөтү өткөн дары каражаттарды жана медициналык шаймандарды маркировкасы бузулган абалда колдонбоңуз.

4 Кандайдыр бир каражаттарды колдонгондо, биринчи жардам кутусун толуктоо сунушталат.

Тиркеме В (маалымдама)

Биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусунун курамы (унаа) БЖКДКУ

№	Аталышы	Бирдик ченеми	Саны
1.	Антисептик жана дезинфекциялоочу каражаттар		
1.2	Суутек перекисинин эритмеси 3% 25 мл, 40 мл	флакон	1
1.3	Бриллиант жашыл эритме 1% 10 мл	флакон	1
1.4	Йоддун спирт эритмеси 5% -10мл	флакон	1
1.5	Калий перманганаты 3г	флакон	1
2	Мертинүүдө, сынууда, шок болууда ооруну басандатуучу, сезгенүүгө каршы жана шокко каршы каражаттар (кулап кетүү, сынуу, чыгып кетүү)		
2.1	Парацетамол 500 мг №10	окшоштук	1
2.2	Сульфацил натрий эритмеси 20% 10 мл, 30% 10 мл	флакон	1
2.3	Гипотермиялык портативдик контейнер-баштык (салкындатуучу)	таңгактоо	1
3.	Тамак-аштан ууланууда жана ич өтүүдө детоксикация үчүн каражаттар Уулануу үчүн детоксикация үчүн каражаттар		
3.1	Активдештирилген көмүр 250 мг; №10	конвалюта	1
3.2	Лоперамид 2 мг №10, №20	конвалюта	1
4.	Жүрөктөгү ооруну дарылоочу каражаттар		
4.1	Ментилизовалераттагы левоментол эритмеси 60 мг №10, №20 же 100 мг №15, №30	конвалюта	1
4.2	Глицерил тринитраты 0,5 мг № 40	конвалюта	1
5.	Стресс реакциясын дарылоочу каражаттар		
5.1	Валериан тамыры 30 мл	флакон	1
6.	Аллергияга каршы каражаттар		
6.1	Лоратадин 10мг №10 же Цетиризин 10мг №10	конвалюта	1
7.	Эстен танууда колдонулган каражаттар		
7.1	Аммиак эритмеси 10%, 30 мл -50 мл	флакон	1
8.	Кан агууну токтотуу, дарылоо жана тануу жаралары		
8.1	Медициналык даки салфеткалар, стерилдүү 45см x 29см	таңгактоо	1
8.2	Медициналык даки бинти, стерилсиз, 5 мм 5 см	таңгактоо	1

8.3	Медициналык даки бинти, стерилденбеген, 5 мм 10 см	таңгактоо	
8.4	Медициналык даки бинти, стерилдүү 5 x 5 см	таңгактоо	1
8.5	Медициналык даки бинти, стерилдүү 5 x 10 см	таңгактоо	1
8.6	Гигроскопиялык кебез, 50 г.	таңгактоо	1
8.7	Эластикалык түтүк медициналык таңгыч	таңгактоо	1
8.8	Канды токтотуучу буугуч	даана	1
8.9	Түрмөктүү лейкопластырь 1см x500см (2см x500см)	даана	1
8.10	Стандарттуу лейкопластырь 72 мм x 25 мм чаптама гипс	даана	1
9.	Клиникалык өлүм учурунда жүрөк-өпкө реанимациясы үчүн каражаттар		
9.1	Жасалма дем алдыруу үчүн шайман	даана	1
10.	Медициналык электрондук термометр	даана	1
11.	Учу туюк кайчы	даана	1
12.	Өзүн-өзү жана өз ара жардам көрсөтүү эрежелери		

Эскертүүлөр (ондоо)

1 Топтомдун курамында медициналык буюмдардын стандарттык өлчөмдөрүн өзгөртүүгө уруксат берилет.

2 Белгиленген тартипте дары каражаттары жана медициналык буюмдар катталган учурда, биринчи жардамдын курамын өзгөртүүгө жол берилет.

3 Этикеткасы бузулган жана жарактуулук мөөнөтү бүткөн дары каражаттарды жана медициналык буюмдарды колдонбонуз.

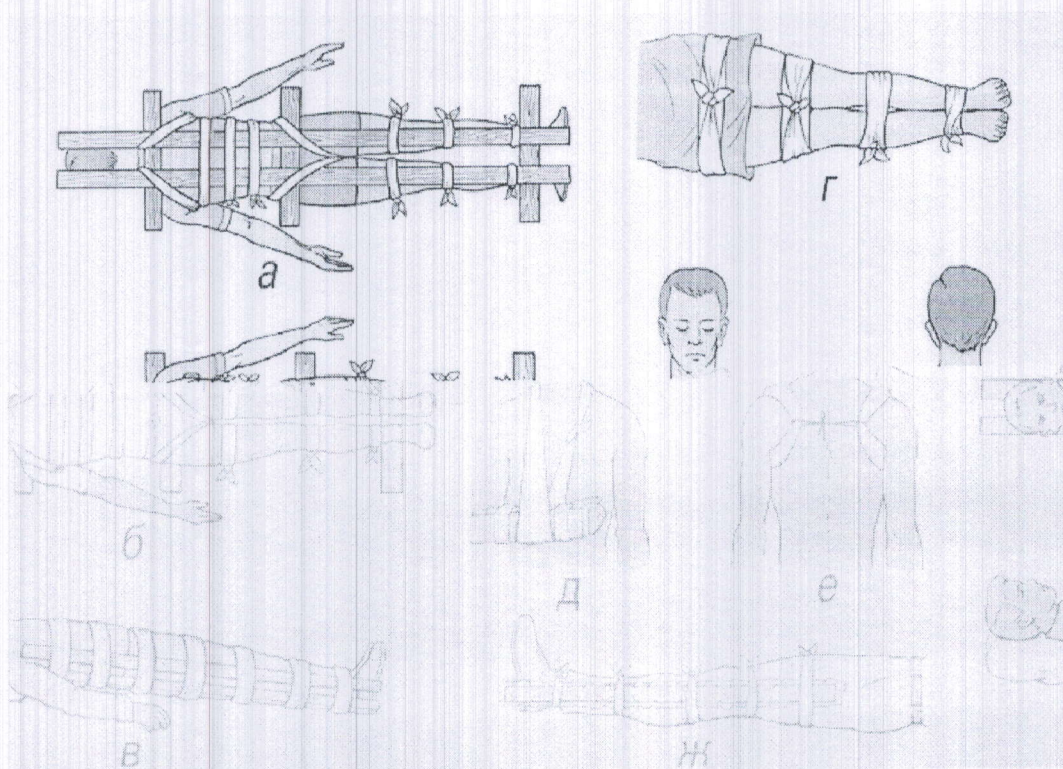
4 Дары кутусунан кандай гана каражат колдонулбасын, толуктап туруу керек.

Тиркеме Г (маалымдама)

Биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу үчүн кошумча-баракча (унаа)

Өзүнө-өзү жана өз ара жардам көрсөтүү эрежелери**1. МЕРТИНУУЛӨР**

1. Кийимдин үстүнө шакшак коюлат (колу-бутту таңуу мисалдары 1-сүрөттө берилген). Аны кебез же кандайдыр бир жумшак ткандар менен таңып коюу максатка ылайыктуу, айрыкча сөөк урчугунун аймагын, шакшак басым кылган жерлерде (кызыл ашык, сөөк урчугу ж. б.) сүрүлүү жана кызаруу болушу мүмкүн. Жара болгондо, мисалы колу-бут ачык сынганда, кийимдерди кескен жакшы (тигиш жеринен ыдыратса болот, бирок жарага оңой жеткиликтүү болгондой кенен ачуу керек). Андан кийин жарага стерилдүү таңгыч салынат жана андан кийин гана иммобилизация жүргүзүлөт (сыныктарды бекитүүчү курлар же таңгычтар жара бетине катуу басылбашы керек). Жаракаттан катуу кан агуу учурунда, канды токтотуучу буугучту колдонуу зарылдыгы пайда болгондо, ал шакшакты коюу алдында колдонулат жана таңгыч менен жабылбайт. Шакшакты «жакшыраак» таңуу үчүн бутту өзүнчө тегерете ороп (же анын ордун алмаштыргыч), катуу кармап таңбаш керек, анткени бул кан айлануунун бузулушуна же нервдин жабыркашына алып келиши мүмкүн. Эгерде араба дөңгөлөктөрүн койгондон кийин, ал бузулган жана ийрийген жерди оңдобосо, бул кошумча мертинүүнү алып келиши мүмкүн.

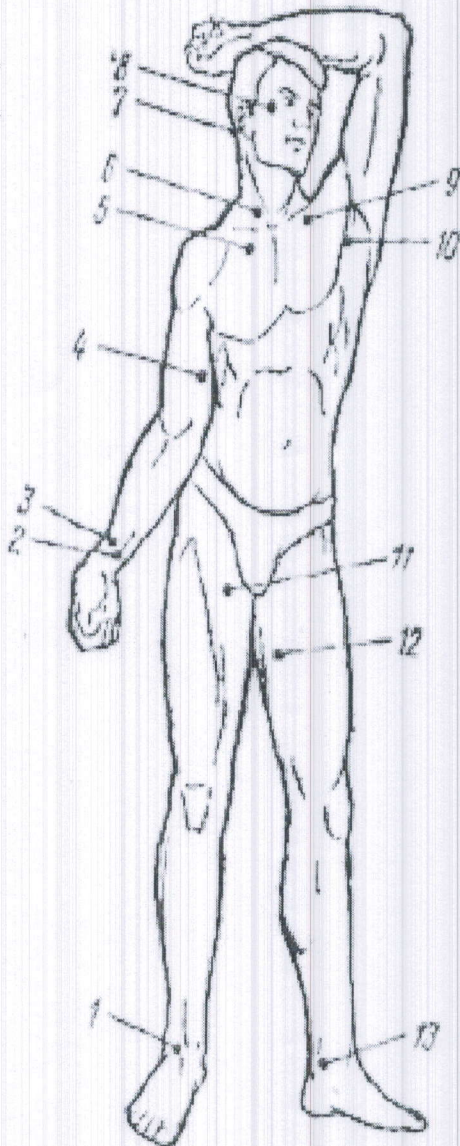

1-сүрөт. Колу-бутту таңуу

Колго коюлчу каражаттардын жардамы менен иммобилизация: а, б – омуртка сынган учурда; в, г – жамбашты иммобилизациялоо; д – билек; е – моюн сөөгү; ж – балтыр, дененин бир же бир нече бөлүгүнүн жаракат алган жана кээ бир оорулар менен толук кыймылсыздыгын же кыймылын азайтуу.

2. ЖАРАКАТТАР ЖАНА КАН АГУУ

2.1. Жаракаттар, кан агуу. Кан агууда биринчи жардам көрсөтүү чаралары.

2-сүрөт. Артерияны басуучу чекиттер.

Катуу артериялык кан кетүүдө же аралаш кан кетүүдө артерияны бармак менен кысуу (2-сүрөттү караңыз) керек, канды токтотуучу буугуч менен бууп же колу-бутту тыгыз бүгүү керек. Артерияны дароо баскандан кийин канды токтотуу үчүн буугучту колдонуу керек. Буугуч менен буугандан кийин кан токтошу керек, бирок кан токтобой жатса, буугучту чечип кайрадан баштапкы буулган жеринен жогору жактан бууш керек. Буугучту колдонгондон кийин, ага куткаруучунун аты-жөнү, күнү, убактысы жана кызматы көрсөтүлгөн жазуу тиркелет.

Буугуч менен колу-бутту 1,5 сааттан 2 саатка чейин, ал эми суук мезгилде 0,5 сааттан 1 саатка чейин гана бууса болот. Мезгил-мезгили менен 30-60 минутадан кийин боону бошотуп, бир нече минута коё берүү керек (ушул учурда кан тамырды буулуп турган жерден жогору манжа менен кысып туруу керек), буулуп турган жерди бираз (жеңил) укалоо керек, мурунураак артерияны басып турган манжаны алмаштырып, бирок абдан тартуу менен буу керек. Андан кийин бутту кыймылсыз абалга келтирип, жабыркаган адамга ооруксуздандырган дары берүү керек (2.1). Майда жараларды жана сыйрылган жерлерди бриллиант жашыл эритме менен сүйкөп, стандарттуу лейкопластырь менен жабыштырыңыз (3.10).

КМС 1174: 2021

3. КҮЙҮҮ

3.1. Жайылган күйүктө стерилдүү байламды коюу керек (3.1); ооруну басаңдатуучу дарыны берүү керек (2.1). Мүмкүн болсо, 1-2 стакан шакардуу суу ичирүү керек. Жергиликтүү күйүктө байламга гипотермиялык баштыкча (2.3) коюлушу керек.

4. ЖҮРӨКТҮН ООРУКСУНУШУ

4.1. Жүрөк ооруган учурда жабыркаган адамга нитроглицеринди отурган абалда коюу керек (7.2), тилдин алдына бир таблетка, же 15 тен 20 тамчыга чейин корвалолду 50 мл сууда аралаштырып тилдин алдына тамчылатуу керек (8.1).

5. ЭСТЕН ТАНЫП ЖЫГЫЛУУ

5.1. Жабыркаган адамды жерге жаткырыңыз, бутун башынын деңгээлинен жогору көтөрүү керек, кебезге себилген аммиакты (5.1) жыттатуу керек (3.4).

6. СТРЕСС РЕАКЦИЯСЫ

6.1. 15-20 мл корвалол (8.1) тамчысын 50 мл сууга эритип, жабыркаган адамга ичирип коюңуз.

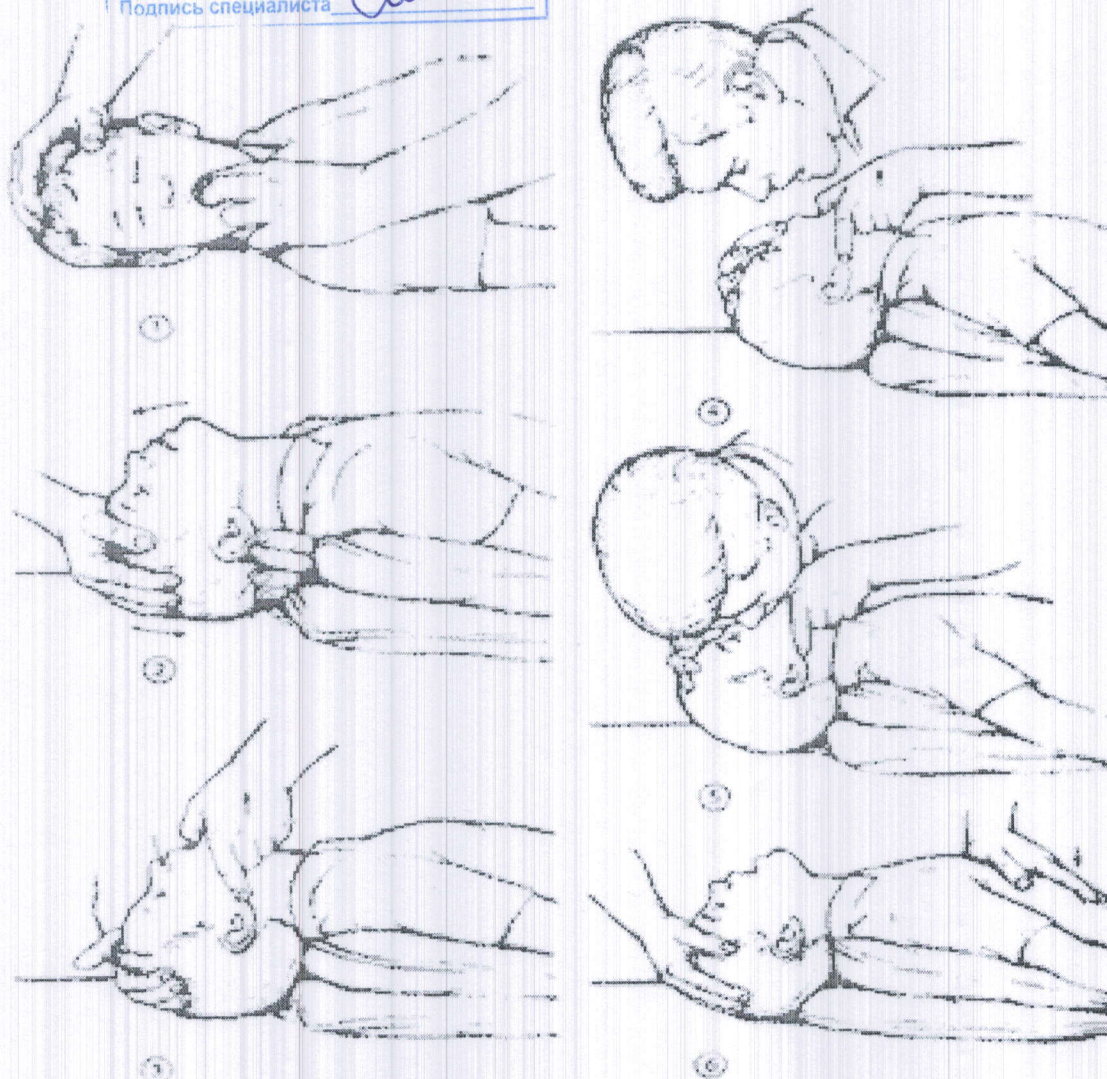
7. ЖҮРӨК-ӨПКӨ РЕАНИМАЦИЯСЫ

7.1 Эгерде күрөө тамырда пульс жок болсо жана жарыкка реакция болбостон көздүн кареги кеңейсе, анда тезинен реанимацияны баштоо керек.

I баскыч – дем алуу жолдорунун өткөрүмдүүлүгүн калыбына келтирүү. Жабыркаган адамды чалкасынан катуу жерге жаткырып, башын бир жакка буруп, I жана II оң манжалары менен оозду ачып, даки салфетка менен II же III сол колдун манжаларын ороп тазалоо керек.

Андан кийин башын түз буруп, мүмкүн болушунча артка таштоо керек. Бул учурда, бир кол моюн алдына коюлат, экинчи кол чекесинде турат жана башы артка чалкалайт. Башты артка чалкалатып жатканда, төмөнкү жаак тили менен кошо өйдө көтөрүлүп, дем алуу жолдорунун ачыктыгын калыбына келтирет.

7.3 **II баскыч - өпкөнүн жасалма желдетилиши.** Жүрөк-өпкө реанимациясынын биринчи баскычында «ооздон оозго», «ооздон мурунга» жана «ооздон мурунга жана оозго» ыкмалар менен жүргүзүлөт (4-сүрөт).

4-сүрөт. Ооздон оозго жасалма реанимация.

7.3.1 Өпкөнү жасалма желдетүү эки жол менен жүргүзүлөт:

7.3.1.1 Көмөкчү заттарсыз жасалма дем алдыруу

а) «ооздон оозго» ыкмасы менен:

- 1) жабыркаган адамдын оозун жана мурдун бардык нерселерден бошотуу керек;
- 2) жабыркаган адамдын башын артка эңкейтүү керек, ээк менен моюн ортосунда туюк бурч пайда болушу керек. Баштын максималдуу ийилиши бир колду моюндун артына коюп, экинчи колу менен жабыркагандын чекесин кармоо аркылуу жеңилдейт;
- 3) төмөнкү жаакты алдыга жылдыруу керек. Эки колдун II - IV манжалары менен кулактын жанына төмөнкү жаакты кармаңыз, аны алдыга күч менен түртүп («жаакты узартуу»). Ошол эле учурда, баш бармактар төмөнкү эринди тартып турат;
- 4) терең дем алып, жабыркаган адамдын мурдун кыпчып, эриндер менен бекем кысуу керек;
- 5) жабыркаган адамдын эриндери жана оозго дем чыгарат. Андан кийин

КМС 1174: 2021

манжаларыңызды мурундан алып салуу керек. Дем алуунун аралыгы 4-5 секунд болушу керек;

б) Жасалма дем алдырууда жабыркаган адамдын бетин таза салфетка менен жаап коюңуз. Ашказандын көп кетишинен сактануу керек, бул моюндун арткы бөлүгүнө ашыкча ыргытуу менен мүмкүн болот;

б) «ооздон мурунга» ыкма:

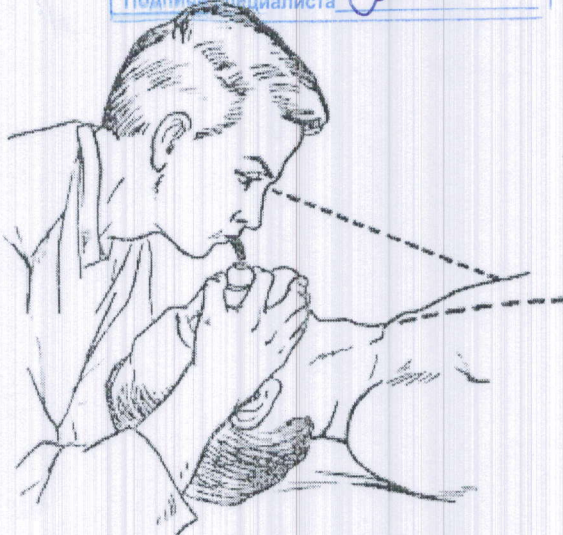
Төмөнкү жаак мертинген жаракат алганда же жаактарды бекем кысып алган учурларда, «ооздон мурунга» ыкмасы менен жасалма дем алуу үчүн:

- 1) колду маңдайга коюу керек;
- 2) башын артка чалкалатуу керек;
- 3) экинчи кол менен төмөнкү жаакты кармоо керек;
- 4) оозун жаап, үстүнкү жаакка бекем кысуу керек;
- 5) эриндер менен жабыркаган адамдын мурдун басып, демин чыгарып жиберешет.

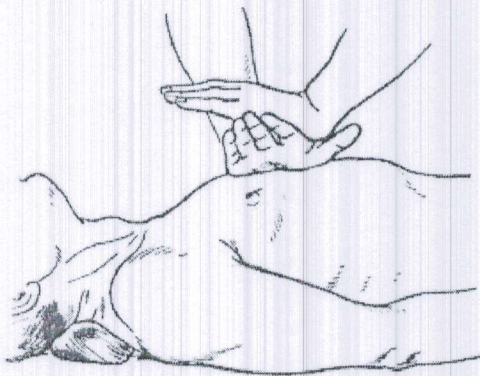
7.3.1.2 Шаймандын жардамы менен өпкөнү жасалма дем алдыруу:

Ал реанимация жүргүзүп жаткан адамдын дем алуу жолдорунун жугушун алдын алуу үчүн жүргүзүлөт (5-сүрөттү караңыз):

- 1) жабыркаган адамдын оозун жана мурдун бардык нерселерден бошотот;
- 2) жабыркаган адамдын башын артка эңкейтүү керек, ээк менен моюн ортосунда туюк бурч пайда болушу керек. Баштын максималдуу ийилиши бир колду моюндун артына коюп, экинчи колу менен жабыркагандын чекесин кармоо аркылуу жеңилдейт;
- 3) төмөнкү жаакты алдыга жылдыруу керек. Эки колдун II - IV манжалары менен төмөнкү жаакты кулактын жанына кармаңыз, аны алдыга күч менен түртүңүз («жаакты узартуу»). Ошол эле учурда, баш бармактар төмөнкү эринди тартуу керек;
- 4) аба өткөргүчтү ийилген тарабы менен (өйдө), үстүнкү жаактын ылдый жагына бойлоп жылдыруу керек;
- 5) аны түздөн-түз ооз көндөйүнө 180 градуска буруу керек (ийилген жагы кекиртекке карай бурулат);
- 6) аба өткөргүчтүн жардамы менен терең дем алып, жабыркаган адамдын мурдун кысып, оозуна демди коё берүү керек. Андан кийин манжаларыңызды мурундан алып салуу керек. Дем алуунун аралыгы 4-5 секунд болушу керек;
- 7) Жасалма дем алдырууда жабыркаган адамдын бетин таза салфетка менен жаап коюу керек. Ашказандын шишип кетишинен сактануу керек, эгерде моюн ашыкча артка чалкаласа пайда болушу мүмкүн.

С5-сүрөт. Түтүк аркылуу ооздон оозго жасалма реанимация жасоо

С6-сүрөт. Көкүрөккө компрессия (жүрөккө түз эмес массаж)

7.3.4 Жүрөккө түз эмес укалоо жүргүзүү үчүн (6-сүрөт):

- 1) жабыркаган адамды катуу жерге жаткыруу керек;
- 2) бир колун жабыркагандын төшүнүн ортосуна коюу керек;
- 3) экинчи колун үстүнө коюп, эки колунун манжаларын бир-бирине жабуу керек;
- 4) колдор чыканактан бүгүлбөшү керек. Компрессияны 4-5 см тереңдикте жүргүзүү керек (чондор үчүн). Төшкө перпендикулярдуу колдун жайгашуусу керек;
- 5) төш сөөгүн 4-5 см тереңдикте басуу менен минутасына 100 жолу жыштыкта төштү 30 жолу кысууну баштап, аны толугу менен бошотуу керек;
- 6) андан кийин 2 жолу дем алуу керек (Жасалма дем алууну караңыз). Жүрөктүн түз эмес массажы менен дем алуунун катышы 2:30.

Реанимациянын эффективдүүлүгү каректин тарышы, анын жарыкка реакциясынын пайда болушу менен бааланат жана мүйүз сымал рефлексин болушу. Андыктан, реаниматолог каректин абалын мезгил-мезгили менен көзөмөлдөп турушу керек. Ар бир 2-3 минутада каротид

КМС 1174: 2021

артериядагы тамырдын кагуусу менен жүрөктүн көз карандысыз толгоолорунун пайда болушун аныктоо үчүн жүрөк массажын токтотуу керек. Алар пайда болгондо жүрөк массажын токтотуп, өпкөнү жасалма желдетүүнү улантуу керек.

7.3.5 Реанимациялык иш-чараларды эки адам жүргүзө алат (7-сүрөт):

7-сүрөт. Эки адам тарабынан жүргүзүлгөн жүрөк-өпкө реанимациясы:

1) жардам көрсөткөн адам жабыркаган адамдын капталына турат. Сүрөттөлгөн учурларда, реанимацияны өткөрүп жаткан адамдын дем алуу жолдорунан жугууну алдын алуу үчүн, медициналык даки салфеткалар аркылуу өпкөнү жасалма желдетүү керек;

2) андан кийин ооз көндөйүн камтылгандан тазалоо керек;

3) бирөө жабыркаган адамдын төшүнүн ортосуна бир колун коет;

4) экинчи колуңзду үстүнө коюп, эки колдун манжаларын бири-бирине жабуу

керек;

5) чыканактагы колдор бүгүлбөшү керек. Компрессия, таштанды челеги 4 см ден 5 см чейинки (чоңдор үчүн) тереңде жүргүзүлүшү керек. Колдун жайгашуусу төшкө перпендикулярдуу;

6) Бири жүрөк массажын жасаса, экинчиси – өпкөнү жасалма желдетет. Өпкөнүн жасалма желдетилиши менен жабык массаждын катышы 1: 5 түзөт, башкача айтканда, төш сөөгүнө ар бир 5 басымда өпкөгө бир сокку жасалат. Өпкөнүн жасалма желдетүүсүн жүргүзүп жаткан адам жүрөккө жабык массажынын туура болушун каротид артериясында пульсациянын болушу менен башкарат, ошондой эле каректин абалын көзөмөлдөйт. Реанимация жүргүзгөн эки адам мезгил-мезгили менен алмашып турат.

УДК 389.14: 006. 354

ISS 11.160

R 11

Ачкыч сөздөр: биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу, эне жана бала үчүн биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу, унаа үчүн биринчи жардам көрсөтүү үчүн дары кутусу.

4.02.2010-жылы басууга кол коюлган.
Формат 60x84/8.

Шарттуу басма табак 2,79.
7-буйрутма.

30 нуска.

ЦСМ, 720040, Бишкек ш., Панфилов көч., 197